

**TÜRKİYE GENÇLİK BİRLİĞİ DERNEĞİ
“GÖRDÜM DUYDUM BİLİYORUM” PROJESİ**

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MERKEZ KAMPÜSÜ**

“ENGEL AVI” UYGULAMASI

**ERİŞİLEBİLİRLİK ile ilgili
TESPİT ve ÖNERİLER**

2012

GİRİŞ

Türkiye Gençlik Birliği Derneği, 1997 yılında Ankara’da kurulmuş olup, hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm gençlerin toplumsal katılımını, sosyal gelişimlerini, örgütlenmelerini, karar ve yönetim süreçlerinde eşitlik ve demokrasi anlayışı içinde aktif olarak yer almalarını desteklemeyi hedeflemektedir. Bu hedefler doğrultusunda son yıllarda özellikle engelli gençleri dahil etmeye ve gençlik kuruluşlarına engelli perspektifi kazandırmaya yönelik çalışmalar yürütmektedir. Halihazırda Sabancı Vakfı Toplumsal Gelişme Hibe Programı kapsamında desteklenen ve üniversite öğrenci topluluklarına engelli perspektifi kazandırmayı hedefleyen “Gördüm Duydum Biliyorum” isimli proje derneğimiz tarafından Ankara ve Trabzon’da yürütülmektedir. Derneğimiz faaliyetlerinin bir uzantısı olarak, benzer amaçla faaliyet gösteren derneklerle birlikte ortak çalışmalar ve ortak girişimlerde de bulunmaktadır. Bu kapsamda dahil olduğumuz Engelli Ayrımcılığını Önleme ve Mücadele Platformu (<http://www.ayrimciligionle.org>) ve Engelli Hakları İzleme Savunuculuk ve Hakları Geliştirme Platformu (<http://www.engellihaklariplatformu.org>) ile özellikle üniversitelerin fiziki ve akademik erişilebilirliği konusunda işbirliği halindedir.

Ülkemizde engellilerin yaşamda üretken bireyler halinde yerlerini almaları temel olarak eğitim ve ulaşılabilirlik sorunlarının çözümüyle ilişkili bir durumdur. Engelli gençlerin eğitim hakkından “fırsat eşitliği ilkesi” kapsamında yararlanabilmesi için üniversitelerin çeşitli düzenlemeler yapmaları gerekmektedir. Fakülte binaları, rektörlük binası, kütüphane ve spor tesislerinin, binalara erişimi sağlayan yakın çevredeki yol ve kaldırımların her engel grubunun gereksinimlerini karşılayacak şekilde rampa, asansör, engelli tuvaleti, kabartma zemin döşemeleri, kabartma yazı levhalarıyla ve hizmete erişimin gerekli kıldığı her türlü diğer altyapıyla donatılmasının yanı sıra, üniversiteye engelli öğrencilerin erişimini sağlayan ya da kampüs içi ulaşımı sağlayan servis araçlarının engelli öğrencilerin kullanımına uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Buna ek olarak üniversitelerde işaret dili desteği ile eğitim verilmediği için işitme engelli öğrenciler oldukça zorlanmakta akademik başarı sağlamakta güçlük çekmektedirler. Yine üniversitelerde akademik ve idari personel işaret dili bilmediği için işitme engelli öğrenciler kendilerini ifade etmekte ve hizmet almakta zorlanmaktadırlar. Yukarıda kısaca özetlenen ihtiyaçlar için derneğimizce üniversite kampüslerinde engellilerin yaşadıkları erişim sorunlarının çözümü için girişimlerde bulunmaktadır.

Bilindiği üzere 07.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un Geçici 2. maddesi:

“Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler

tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürhükümlerinin erişebilirliğine uygun duruma getirilir.”

Hükümü bulunmaktadır. Keza 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunu'nun 15. Maddesi de Eğitim ve öğretim başlığı altında:

“Hiçbir gerekçeyle özürlülerin eğitim alması engellenemez. Özürlü çocuklara, gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve özürlü olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlanır.” hükmüne haizdir.

Ancak genel manada ülkemizdeki kampüslerin ve kampüs içi binalarının ezici bir çoğunluğunda, genel anlamda engelliler bir tarafa, herhangi bir engel grubunu (örneğin ortopedik engelliler için uygun özelliklere sahip rampa) dahi dikkate alan bir düzenleme bulunmamaktadır. İfade ettiğimiz bu tespitler üniversitelerin rektörlüklerinin konuya hassasiyet göstermesini gerekli kılmaktadır.

Buna göre üniversite binalarının ve kampüs alanlarının, 2012 yılı Temmuz ayına kadar yukarıda sıralanan düzenlemeleri içermesi ve engellilerin kullanımına uygun hale getirilmesi zorunludur. Konuyla ilgili başta Yükseköğretim Kurumu olmak üzere üniversiteniz de dahil olmak üzere Ankara ve Trabzon'da bulunan tüm üniversitelere sorumluluklarını hatırlatıcı içerikte resmi yazılar tarafımızca iletilmiştir. Bu üniversitelerin bir kısmından gerekli çalışmaları yaptıklarına dair cevaplar alınmıştır.

Bununla birlikte ülkemiz taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi gereği “Standartlar ve kılavuz ilkelerin geliştirilmesinde evrensel tasarımdan yararlanılması ve engellilerin özel ihtiyaçlarını karşılamak üzere evrensel olarak tasarlanmış ve mümkün olduğu ölçüde asgari değişikliği ve az maliyeti gerektiren ürünlerin, hizmetlerin, ekipmanın ve tesislerin araştırılmasını, geliştirilmesini, mevcudiyetini ve kullanılabilirliğini sağlamayı veya desteklemeyi” taahhüt eder. Burada evrensel tasarım ile kasıt, ürünlerin, çevrenin, programların ve hizmetlerin özel bir tasarıma veya uyarlanmaya gerek duyulmaksızın, mümkün olduğunca herkes tarafından kullanılabilmesi şeklinde tasarlanmasıdır. Sözleşmede aynı zamanda “Taraf Devletler, eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul uyumlaştırmanın yapılması için gerekli tüm adımları atacaktır.” İfadesi yer almaktadır. Burada bahsi geçen “Makul uyumlaştırma” ise, engellilerin tüm insan haklarını ve temel özgürlüklerini diğerleriyle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere somut durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve uyarlamaları ifade eder. Yani engelli bireyler için erişilebilirlik önlemlerini alması ve gerekli düzenlemeleri yapması gereken kurum, kuruluş ve kişilerin bu gereklilikleri yerine getirebilmeleri için her zaman mevcut tüm yapıları yıkıp en baştan yeniden inşaa etmeleri gerekmemektedir. Bahsedildiği üzere kurumlara aşırı yük getirilmeden akılcı çözümler geliştirerek te birtakım değişiklikler yapmak ve bu şekilde engelli engelsiz bireylerin eşit olarak

faýdalanacağı alanlar oluşturmak mümkündür. KTÜ’de gerçekleştirmiş olduğumuz Engel Avı uygulamasının bu sonuç raporu ile üniversite yönetimine mevcut yapıların engelli erişimi açısından “makul uyumlaştırma” bakış açısıyla ele alınması, yeni yapılacak bina ve alanların ise “evrensel tasarım ilkeleri” gözönünde bulundurularak yapılması önerilmektedir.

Bu vesileyle bir kez daha altını çizmek istediğimiz önemli bir husus ta, Engel Avı uygulamasının bir ekspertiz çalışması olmadığı, erişilebilirlik standartları ve uygulamaları konusunda yetkin ve uzman bir teknik ekip tarafından yapılmadığıdır. Bu çalışma, engelli akranlarının üniversitelere erişiminde yaşadıkları sorunları fark eden ve bu konuda harekete geçmek ve somut çözümler üretmek isteyen engelsiz üniversite öğrencilerinin yüksek sorumluluk bilinciyle ve aldıkları 1 tam günlük eğitimin ardından amatör ruhla gerçekleştirdikleri bir sosyal sorumluluk ve farkındalık yaratma etkinliğidir.

Bu raporda paylaşılmış saptamaların üniversite bünyesinde çeşitli disiplinlerden temsilciler ile oluşturulacak (mimar, inşaat mühendisi, bilgisayar bilimleri uzmanı, sosyal hizmet uzmanı, farklı engelli gruplarından öğrenciler, engelli sivil toplum kuruluşları..vb.) bir kurul ile yeniden ele alınmasını ve düzenlemelerin üniversite yönetimi ile birlikte aciliyet ve öncelik sıralaması yapılarak değerlendirilmesini öneriyoruz.

ENGEL AVI UYGULAMASI

22 Şubat 2012 tarihinde, Sabancı Vakfı tarafından desteklenen Gördüm Duydum Biliyorum projemiz kapsamında, üniversite yönetiminin bilgi ve onayı dahilinde, Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı desteğiyle, İstatistik ve Bilgisayar Bilimleri Topluluğu ile İşletme ve Ekonomi Topluluğu ile işbirliği halinde KTÜ merkez kampüsünde “Engel Avı” uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Etkinlik fikri yine projemiz kapsamında Ankara’da ODTÜ’de gerçekleştirilen Engel Avı etkinliğinin bir başka üniversitede daha uygulanma ihtiyacından kaynaklanmıştır. Engel Avı etkinliği üniversite kampüslerini engelsiz gençlerin engelli öğrencilerin bakış açısından yeniden incelemeleri ve engelli akranlarının günlük hayatta eğitim hakkından yararlanmaya çalışırken yaşadıkları kimi zaman zorlukları kimi zaman ise imkansızlıkları farketmelerini sağlamak amacıyla kurgulanmıştır. ODTÜ Engel Avı’nı gözlemlemeye gelen KTÜ İstatistik ve Bilgisayar Bilimleri Topluluğu üyeleri aynı şekilde bir erişilebilirlik taramasını ve beraberindeki farkındalık artırma çalışmasını kendi üniversitelerinde de geliştirerek uygulamak istemişlerdir.

Engel Avı öncesinde proje ekibimiz üniversite yetkilileriyle görüşmüş, gerekli izinler alınmış, Rektörlüğün bu çalışma için tam desteği alınmıştır. Etkinlik öncesinde KTÜ Rektör Yardımcısı Prof.

Dr. Selahattin Köse KTÜ’de engelli öğrenci ve personel için yapılan çalışmaları anlattığı bir sunum gerçekleştirmiştir. Köse, KTÜ’ye yerleşen öğrencilerin engel durumlarını tespit eden bir uygulama olduğunu ve danışmanlar aracılığıyla engelli öğrencilerin ihtiyaçlarını yakından takip ettiklerini belirtmiştir. Üniversitelerin engelli erişimine uygun olarak düzenlenmesinin önündeki temel engelin işin finansman kısmı olduğunu belirten Köse, bu durumda STK’ların desteğinin önemine değinmiştir. Engelli çalışmalarına oldukça ilgili olduğu gözlemlenen Köse, Engel Avı Etkinliği sonuçları üzerine yapılması gerekenler konusunda elinden gelen desteği esirgemeyeceğini belirtmiştir.

Etkinliğe 20 Şubat 2012 günü Türk işaret dili eğitimiyle başlanmıştır. İçlerinde Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin, İstatistik ve Bilgisayar Bilimleri Kulübü ve İşletme ve Ekonomi Kulübü üyesi öğrencilerin de bulunduğu yaklaşık 30 kişilik grup işaret dili eğitmeni Kübra Çolak tarafından işitme engellilik kültürü ve işaret dili ile ilgili temel düzeyde bilgilendirilmiştir. İşaret Dili Eğitimi’nin başlangıcında Edebiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı Prof. Dr. Mevhibe Coşar söz alarak ileride öğretmen olacak gençlerin işitme engelli öğrencileri olduğu takdirde onlarla iletişim kurabilmeleri için işaret dili öğrenmelerinin şart olduğunu ve bu sebeple böylesi bir çalışmadan duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir. Engel Avı etkinliğinde işitme engelli gençlerin de yer aldığı düşünüldüğünde verilen işaret dili eğitiminin pek çok açıdan amacına ulaştığı kanaatine varılmıştır.

Bir sonraki gün tüm kampüsü engellilerin erişimi açısından tarayacak öğrencilere 21 Şubat 2012 tarihinde bir tam günlük “Engellilik ve Erişilebilirlik” konulu bir eğitim verilmiştir. Engelli Hakları Uzmanı ve aynı zamanda projemizin eğitmenlerinden olan Süleyman Akbulut’un vermiş olduğu ve yaklaşık 25 kişinin katıldığı eğitimde engellilik kavramından ve toplumun bu konu üzerindeki algısından başlayarak erişimin engelli bireyler için ne anlama geldiğinden ve “erişilemezlik” sebebiyle başta sağlık, adalet ve eğitim gibi en temel haklarına bile erişmede ne kadar sıkıntı yaşadıklarından bahsetmiştir. Kendisi de ortopedik engelli olan Akbulut, katılımcı gençlere 2005 yılında çıkarılan Özürlüler Kanunu itibarıyla tüm kamu kurum ve kuruluşlarının 2012 Temmuz ayına kadar engelliler için erişilebilir hale getirilmesinin yasal zorunlulukları olduğunu aktarmıştır. Çoğu bu bilgiden habersiz olan gençler üniversitelerinin gerektiği gibi erişilebilir olup olmadığını merak etmeye ve bir an önce engel avına çıkmaya sabırsızlanmaya başlamışlardır. Ertesi gün yapılacak Engel Avı’nda gerçekleştirilecek olan taramanın hangi standart ölçüler baz alınarak yapılması gerektiği de eğitimde detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Katılımcılar uygun rampa açıları, optimum kapı genişlikleri, engelli tuvaleti girişi ve iç tasarımı, görme engelliler için kılavuz yollar, tekerlekli sandalye kullananlar için asansör ebatları gibi teknik standartlar konusunda bilgi sahibi olmuşlardır. Aldıkları eğitim sonrasında Engel Avı’na hazır olan 20 genç beşer kişilik dört grup halinde kampüsün hemen her bölümünü fiziksel erişilebilirlik açısından taramış, tespit ettikleri engelleri mavi etiketlerle (Burada Benim İçin Bir Engel Var!), engelli dostu erişilebilir noktaları da turuncu etiketlerle (Burada Engelsizim, Teşekkür Ederim!) işaretlemişlerdir. Gruplar engelleri ya da engel dostu noktaları tespit etmekte

kalmamış, üniversite yönetimine sunulacak bu raporda kullanılmak üzere listelenmişlerdir. Bu yazının devamında yer alan tespit ve öneriler kısmı bu listelerden derlenerek hazırlanmıştır.

TESPİT VE ÖNERİLER

Engel Avı Uygulaması içlerinde ortopedik ve işitme engelli gençlerin de yer aldığı 4 grup halinde merkez kampüsün önceden belirlenmiş bölgelerinde gerçekleştirilmiştir:

1.grup-“İşaret Dili Özgürlüktür”

Engelsiz İletişim Noktası: Fen Edebiyat Fakültesi

Taranan bölgeler: Fizik, Kimya, Biyoloji, Tarih, Edebiyat, İnşaat Mühendisliği, Mimarlık Bölümleri

Tespit edilen engeller:

Engelin bulunduğu yer	Engelin türü	Hangi engelli grubuna yönelik	Öneri
Fen Fakültesi girişi ve çevresi	Merdivenler	Ortopedik ve görme engelliler	Uygun olan yerlere eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Fen-Edebiyat Fakültesi, Mimarlık bölümüne giden yol	Merdivenler	Ortopedik ve görme engelliler	Uygun olan yerlere eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Fen-Edebiyat Fakültesi kantin önü rampa yok	Yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Vakıfbank önü kavşak	Yüksek kaldırım	Ortopedik engelliler	Erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Vakıfbank önü kavşak	Karşıdan karşıya	Görme engelliler	Görme engelliler için

	geçişlerde sesli uyarı sistemi noksanlığı		kampüs içinde karşıdan karşıya geçiş noktalarında ışıklandırmanın yanısıra sesli uyarı sistemi kullanılması
Kimya bölümü	Basamaklar farklı yükseklikte ve gerekli yerlerde rampa eksik	Ortopedik ve görme engelliler	Standartlara uygun basamak genişliği ve rampa uygulaması kullanılması
Kimya bölümü giriş	Zemin tekerlekli sandalye kullanımına uygun değil, görme engelliler için takılma ve düşme riski mevcut	Ortopedik ve görme engelliler	Zeminin standartlara uygun hale getirilmesi
Fizik bölümü önü ve çevresi	Rampa eksik ve tekerlekli sandalye kullanımı için uygun olmayan tırtıklı zemin	Ortopedik ve görme engelliler	Erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi ve zeminin standartlara uygun hale getirilmesi
Fizik bölümü	Asansör mevcut ancak 1. ve 2. katta durmuyor	Ortopedik engelliler	Asansör ile kata ulaşılabilirliğin sağlanması
Biyoloji-Tarih bölümü yan taraf	Zemin tekerlekli sandalye kullanımı için uygun değil	Ortopedik engelliler	Zeminin standartlara uygun hale getirilmesi
Biyoloji-Tarih bölümü	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi

İnşaat Fakültesi girişi	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
İnşaat Fakültesi	Otopark	Tüm engel grupları	Engelliler için otopark alanı oluşturulması
İnşaat Fakültesi içi	Dar genişlikte, tekerlekli sandalye için kullanışsız rampa	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Mimarlık kantini	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Bu bölgedeki tüm bölümler	Tuvaletler	Ortopedik engelliler	Tuvaletlerin ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun tuvaletlere dönüştürülmesi, girişteki basamakların kaldırılması ve kapı genişliklerinden, lavabo yüksekliklerine tüm düzenlemelerin standartlara uygun ve engelli bireylerin herhangi bir yardıma ihtiyaç duymaksızın erişebileceği şekilde yapılması
Bu bölgedeki tüm bölümler	İletişim zorluğu ve eğitim-öğretimden eşit	İşitme Engelliler	İşitme engellilerin kampüste işaret dili ile iletişim kurabilecekleri

	seviyede faydalanamama		ve bilgi alabilecekleri yeterli sayıda personel bulunması, dersleri dudak okuyarak takip eden öğrencilerin dersliklerde uygun sıralara yerleştirilmesi, dersi anlatan öğretim görevlilerinin çok hızlı ya da arkası dönük olarak konuşmaktan kaçınması, işitme engelli öğrencinin öğrenme ihtiyaçları gözönüne alınarak gerekirse daha fazla tekrarın yapılması, dudak okuyamayan ve hiç duyamayan öğrenciler için ise dersleri takip etmeleri için işaret dili tercümanından destek alınması
--	------------------------	--	---

2.grup-“Başka Bir Dünya Mümkün”

Engelsiz İletişim Noktası: Yurtlar

Taranan bölgeler: Banka ATM'leri, PTT, Yurtlar, Spor Salonu, Mediko Sosyal, Cami, Kütüphane, Rektörlük

Tespit edilen engeller:

Engelin bulunduğu yer	Engelin türü	Hangi engelli grubuna yönelik	Öneri
------------------------------	---------------------	--------------------------------------	--------------

Bu bölgedeki tüm bölümler	Tuvaletler	Ortopedik engelliler	Tuvaletlerin ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun tuvaletlere dönüştürülmesi, girişteki basamakların kaldırılması ve kapı genişliklerinden, lavabo yüksekliklerine tüm düzenlemelerin standartlara uygun ve engelli bireylerin herhangi bir yardıma ihtiyaç duymaksızın erişebileceği şekilde yapılması
Kütüphane	Asansör	Ortopedik engelliler	Kütüphanenin üst katının erişilebilir olması
Kütüphane	Bilgisayarlar görme engellilerin kullanımına uygun değil	Görme engelliler	Bilgisayarların tüm engelli öğrencilerin erişip kullanabileceği teknolojiye sahip hale getirilmesi
Spor Salonu yolu	Rampa eğitimi yüksek	Ortopedik engelliler	Eğimin standartlara uygun hale getirilmesi
Spor Salonu önü	Yüksek giriş, rampa yok	Ortopedik engelliler	Erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Spor Salonu içi	Rampa yok	Ortopedik engelliler	Erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Spor Salonu içi	Engelli Tribünü yok	Ortopedik engelliler	Engellilerin kolaylıkla giriş yapabileceği ve kullanabileceği alanlar oluşturulması

Mediko Sosyal Binası önü	Zemin uygunsuz	Ortopedik engelliler, Görme engelliler	Zeminin standartlara uygun hale getirilmesi
Mediko Sosyal Binası önü	Rampa eğitimi yüksek	Ortopedik engelliler	Eğimin standartlara uygun hale getirilmesi
Mediko Sosyal Binası	Asansör yok	Ortopedik engelliler	Bina yapısı uygunsa asansör yerleştirilmesi
Cami	Rampa yok	Ortopedik engelliler	Erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Cami	Mazgallar	Ortopedik engelliler	Baklava dilimli mazgallar tercih edilmeli (bkz: ekteki standartlar)
1.Yurt	Dar kapılar	Ortopedik engelliler	Kapılar standartlara uygun genişlikte olmalı
Yemekhane	Akarın üzerinde köprü bulunmaması ve uygunsuz yükselti	Ortopedik engelliler	Akar üzerine köprü yerleştirilmesi ve yükseltinin kaldırılması
Yemekhane önü	Rampa genişliği yetersiz	Ortopedik engelliler	Erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
2. Yurt	Rampa yok	Ortopedik engelliler	Erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
3. Yurt giriş	Uygunsuz rampa (rampanın bittiği yerde çukur var)	Ortopedik engelliler	Erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
ATM'ler bölgesi	Rampa yok	Ortopedik engelliler	Erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
ATM'ler	Yükseklikleri ve kullanım özellikleri engellilerin kullanım	Ortopedik engelliler, görme engelliler	Bankalarla iletişime geçilmesi ve erişilebilirlik standartlarına uygun ATM'ler

	ihtiyaçlarına uygun değil		yerleştirilmesi
Bu bölgedeki tüm bölümler ve diğer binalar	İletişim zorluğu ve eğitim- öğretimden eşit seviyede faydalanamama	İşitme Engelliler	İşitme engellilerin kampüste işaret dili ile iletişim kurabilecekleri ve bilgi alabilecekleri yeterli sayıda personel bulunması, dersleri dudak okuyarak takip eden öğrencilerin dersliklerde uygun sıralara yerleştirilmesi, dersi anlatan ğretim görevlilerinin çok hızlı ya da arkası dönük olarak konuşmaktan kaçınması, işitme engelli öğrencinin öğrenme ihtiyaçları gözönüne alınarak gerekirse daha fazla tekrarın yapılması, dudak okuyamayan ve hiç duyamayan öğrenciler için ise dersleri takip etmeleri için işaret dili tercümanından destek alınması

3.grup-“Haklar Herkes İçin”

Engelsiz İletişim Noktası: İİBF

Taranan bölgeler: Jeodezi, Jeoloji, Jeofizik, Makine, Elektrik Elektronik, Bilgisayar, Orman, Orman Endüstri Mühendislikleri, İİBF, Hukuk Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı

Tespit edilen engeller:

Engelin bulunduğu yer	Engelin türü	Hangi engelli grubuna yönelik	Öneri
Bu bölgedeki tüm bölümler	Tuvaletler	Ortopedik engelliler	Tuvaletlerin ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun tuvaletlere dönüştürülmesi, girişteki basamakların kaldırılması ve kapı genişliklerinden, lavabo yüksekliklerine tüm düzenlemelerin standartlara uygun ve engelli bireylerin herhangi bir yardıma ihtiyaç duymaksızın erişebileceği şekilde yapılması
Hukuk Fakültesi girişi	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Hukuk Fakültesi	Dersliklerde ortopedik öğrenciler için uygun sıra, alan bulunmaması	Ortopedik engelliler	Dersliklere ulaşırken ve dersliklerin içinde dersleri takip etme konusunda sıkıntı yaşamayacakları bir yerleşim düzeni ve gerektiği takdirde özel sıralar planlanması
İ.İ.B.F. Kantin girişi	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik

			standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
İ.İ.B.F. Derslikleri	Merdivenler	Ortopedik engelliler	Asansörlerin kullanılabilir olması
İ.İ.B.F. Girişler	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Jeoloji Mühendisliği Bölümü Park Yeri	Yüksek kaldırım	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Jeoloji Mühendisliği Bölümü Önü	Zemin hareket kısıtlayıcı taşlarla kaplı	Ortopedik engelliler ve Görme engelliler	Zeminin standartlara uygun hale getirilmesi
Jeofizik Mühendisliği girişi	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Jeofizik Mühendisliği koridorları	Zemin çok kaygan	Ortopedik engelliler, Görme engelliler	Zeminin standartlara uygun hale getirilmesi
Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Girişi	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Amfi ve derslikleri	Dersliklerde ortopedik öğrenciler için uygun sıra, alan bulunmaması, girişte rampa bulunmaması	Ortopedik engelliler	Dersliklere ulaşırken ve dersliklerin içinde dersleri takip etme konusunda sıkıntı yaşamayacakları bir yerleşim düzeni ve gerektiği takdirde özel

			sıralar planlanması
Enformatik Mühendisliği Bölümü Önü	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümleri	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Orman Fakültesi	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Orman Fakültesi Derslikleri	Dersliklerde ortopedik öğrenciler için uygun sıra, alan bulunmaması, girişte rampa bulunmaması	Ortopedik engelliler	Dersliklere ulaşırken ve dersliklerin içinde dersleri takip etme konusunda sıkıntı yaşamayacakları bir yerleşim düzeni ve gerektiği takdirde özel sıralar planlanması
Bu bölgedeki tüm bölümler	İletişim zorluğu ve eğitim-öğretimden eşit seviyede faydalanamama	İşitme Engelliler	İşitme engellilerin kampüste işaret dili ile iletişim kurabilecekleri ve bilgi alabilecekleri yeterli sayıda personel bulunması, dersleri dudak okuyarak takip eden öğrencilerin dersliklerde uygun sıralara yerleştirilmesi, dersi anlatan öğretim görevlilerinin çok hızlı

			ya da arkası dönük olarak konuşmaktan kaçınması, işitme engelli öğrencinin öğrenme ihtiyaçları gözönüne alınarak gerekirse daha fazla tekrarın yapılması, dudak okuyamayan ve hiç duyamayan öğrenciler için ise dersleri takip etmeleri için işaret dili tercümanından destek alınması
--	--	--	--

4.grup-“Önce Engelsiz Düşün”

Engelsiz İletişim Noktası: Yabancı Diller Yüksek Okulu

Taranan bölgeler: Rektörlük, Kuru Otel, Kuru Kafe, Şenlik Alanı, Öğrenci İşleri, İngiliz Dili ve Edebiyatı

Tespit edilen engeller:

Engelin bulunduğu yer	Engelin türü	Hangi engelli grubuna yönelik	Öneri
Rektörlük Girişi	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Rektörlük Girişi	Tırnaklı merdivenler	Görme engelliler	Ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun tırnaksız ve kaygan olmayan merdiven

			yerleştirilmesi
Rektörlük Girişi	Cam kapıda uyarı şeridi olmaması	Görme engelliler ve Ortopedik engelliler	Ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun uyarı şeridi yerleştirilmesi
Personel Daire Başkanlığı	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Personel Daire Başkanlığı	Asansörler	Ortopedik engelliler	Asansörlerin erişilebilirlik standartlarına uygun olması
Personel Daire Başkanlığı Girişi	Kaygan zemin	Görme engelliler, Ortopedik engelliler	Zeminin standartlara uygun hale getirilmesi
Personel Daire Başkanlığı	Tırnaklı merdiven	Görme engelliler	Ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun tırnaksız ve kaygan olmayan merdiven yerleştirilmesi
Kulüpler Binası Girişi	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Kulüpler Binası	Tırnaklı merdiven	Görme engelliler	Ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun tırnaksız ve kaygan olmayan merdiven yerleştirilmesi
İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü	Merdivenler, yüksek giriş	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan

			erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü	Tırnaklı merdiven	Görme engelliler	Ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun tırnaksız ve kaygan olmayan merdiven yerleştirilmesi
İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü önü	Kaldırımlar	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Yabancı Diller Bölümü kantin girişi	Uygunsuz tümsekler	Ortopedik engelliler, Görme engelliler	Tümseklerin kaldırılması
Yabancı Diller Bölümü	Asansör ölçüleri uygun değil	Ortopedik engelliler	Asansörlerin erişilebilirlik standartlarına uygun olması
Yabancı Diller Bölümü	Tırnaklı merdiven	Görme engelliler	Ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun tırnaksız ve kaygan olmayan merdiven yerleştirilmesi
Yabancı Diller Bölümü	Mevcut rampaların eğimi ve özellikleri uygun değil	Ortopedik engelliler	Mevcut rampaların uygun standartlarda yeniden yerleştirilmesi (eğim, korkuluk)
Şenlik Alanı	Mazgallar	Ortopedik engelliler	Baklava dilimli mazgallar tercih edilmeli (bkz: ekteki standartlar)
Şenlik Alanı	Oturma yerleri uygun ve yeterli	Ortopedik engelliler	Tekerlekli sandalyeli engelliler için ve

	değil		yürüme güçlüğü olan engelliler için yeniden düzenlenmeli
Öğrenci İşleri Binası	Yüksek rampalı giriş	Ortopedik engelliler	Mevcut rampaların uygun standartlarda yeniden yerleştirilmesi (eğim, korkuluk)
Koru Kafe Anayol girişi	Uygunsuz tümsek	Ortopedik engelliler	Tümseğin mevcut rampa ile aynı seviyeye getirilmesi
Koru Tesisleri girişi	Tırnaklı merdiven	Görme engelliler	Ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun tırnaksız ve kaygan olmayan merdiven yerleştirilmesi
Koru Otel	Engelli Odası yetersizliği	Ortopedik engelliler	Otelde 1 adet engelli odası bulunmaktadır ancak bu oda standartlara uygun değildir. Özellikle tekerlekli sandalye kullanan engellilerin kendi başlarına yardım almaksızın odada temel ihtiyaçlarını karşılamaları oldukça zordur. Bu sebeple engelli odası sayısının artırılmasını ve bu odaların standartlara uygun olarak düzenlenmesini öneriyoruz.
Koru Otel	Katlar arası geçişte	Ortopedik engelliler	Otelde asansör bulunmakta ancak bazı

	erişilemezlik		<p>ara katlara asansör ile ya da uygun rampa ile erişim olanağı bulunmamaktadır.</p> <p>Örneğin otelde konaklayan engelli bir bireyin kahvaltı salonuna taşınmaksızın kendi başına ulaşması mümkün değildir.</p> <p>Otelde bu tür erişilemez ve rampa yerleştirme olanağı bulunmayan merdivenli bölümlere makul uyumlaştırma prensibi çerçevesinde lift sistemi yerleştirilmesini öneriyoruz.</p>
Dolmuş durağı-Rektörlük arası	Uygunsuz rampa	Ortopedik engelliler	Eğimi ve diğer özellikleri ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun rampa yerleştirilmesi
Bu bölgedeki tüm binalar	Tuvaletler	Ortopedik engelliler	Tuvaletlerin ekte sunulan erişilebilirlik standartlarına uygun tuvaletlere dönüştürülmesi, girişteki basamakların kaldırılması ve kapı genişliklerinden, lavabo yüksekliklerine tüm düzenlemelerin standartlara uygun ve

			engelli bireylerin herhangi bir yardıma ihtiyaç duymaksızın erişebileceği şekilde yapılması
Bu bölgedeki tüm bölümler ve idari binalar	İletişim zorluğu ve eğitim-öğretimden eşit seviyede faydalanamama	İşitme Engelliler	İşitme engellilerin kampüste işaret dili ile iletişim kurabilecekleri ve bilgi alabilecekleri yeterli sayıda personel bulunması, dersleri dudak okuyarak takip eden öğrencilerin dersliklerde uygun sıralara yerleştirilmesi, dersi anlatan öğretim görevlilerinin çok hızlı ya da arkası dönük olarak konuşmaktan kaçınması, işitme engelli öğrencinin öğrenme ihtiyaçları gözönüne alınarak gerekirse daha fazla tekrarın yapılması, dudak okuyamayan ve hiç duyamayan öğrenciler için ise dersleri takip etmeleri için işaret dili tercümanından destek alınması

SONUÇ

Karadeniz Teknik Üniversitesi yönetimi etkinliğimizle ilgili iletişimimizin başlangıcından itibaren hem duyarlı hem de çözümcül yaklaşımıyla sürece olumlu katkı koymuştur. Nitekim Engel Avı'nın ODTÜ'den sonra kendi üniversitelerinde uygulanması fikri üniversite öğrencilerine aittir. Üniversite yönetiminin bu fikre yaklaşımı ve kolaylaştırıcı tavrı, bünyesindeki öğrencilerine ve öğrenci topluluklarına olan güvenini ve sürekli desteğini göstermektedir. Derneğimiz ve Gördüm Duydum Biliyorum proje ekibimiz açısından bu tablo mutluluk vericidir.

Diğer taraftan aldığımız bilgiler neticesinde üniversitenin engellilik ile ilgili çalışmalar konusunda da gündemi yakından takip ettiğini ve gerekli çalışmaları daha önceden başlattığını öğrenmiş bulunuyoruz. Etkinliğimizin bu derece sahiplenilmesinde bu sürecin Karadeniz Teknik Üniversitesi için başlamış olmasının etkisi olduğu görüşündeyiz.

Engelli öğrencilerin üniversiteye adım atmasından mezuniyetine kadar tüm eğitim hayatlarına diğer engelsiz arkadaşlarının sahip olduğu eşit koşullarda ve standartlarda devam etmeleri çok önemlidir. Bu amaç doğrultusunda dernek olarak yapmış olduğumuz başvuruların ve sunduğumuz erişilebilirlik raporlarındaki engellerin birer birer kaldırılıp kaldırılmadığının da takipçisi olarak, engelli gençlerin maruz kaldıkları erişimle ilgili problemlere üniversite yönetimleri ve engelli gençlerin kendileriyle birlikte çözüm geliştirmeye devam edeceğiz.

Bu süreçte bizden desteğini esirgemeyen başta KTÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Selahattin Köse olmak üzere, Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hikmet Öksüz, Edebiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı Prof. Dr. Mevhibe Coşar, Edebiyat Fakültesi öğretim görevlileri, Engel Avı'na katılan tüm KTÜ öğrencileri, KTÜ personeli ve sivil toplum kuruluşu üyesi engelli gençlere teşekkür ediyoruz.

En derin saygılarımızla

C. Elif SERBEST
Genel Başkan